

Periodisme a la deriva

Mònica Parreño

El camp periodístic valencià. L'estructura mediàtica i la pràctica dels periodistes
Universitats de València, Jaume I,
Autònoma de Barcelona
i Pompeu Fabra
178 pàgs.

Els periodistes valencians d'actualitat —els que trepitgen el carrer i els despatxos en busca d'exclusives, i que tornen a unes redaccions cada volta menys poblades, i tot per salaris minvants, i enmig d'una precarietat creixent— no acostumen a teoritzar. A repensar quin paper juguen en la societat. A reflexionar i posar per escrit el perquè de la seua raó de ser, l'impuls que els porta a trepitjar els carrers i suportar interminables esperes a les portes dels despatxos emmoquetats. Per la seua banda, pocs teòrics de la comunicació —aquells que sí repensen i sí escriuen i publiquen— han viscut una sola jornada enmig de les emboïdats redaccions periodístiques locals. Enmig dels crits, les presses, les amenaces d'EROS, les pressions de tot tipus —ara més fortes per ser més febles els mitjans—, l'embull de missatges contradictoris... a l'hora del tancament de l'edició en paper —i ara, amb les noves tecnologies, tota la jornada està en el límit del tancament. Naturalment, un diàleg entre els primers —els periodistes de batalla— i els segons —els teòrics de la comunicació— porta el risc intrínsec de no compartir el mateix codi. Més o menys, això li ha ocorregut a la teòrica Mònica Parreño quan ha entrevistat un grapat de periodistes de batalla per tal d'analitzar l'ecosistema periodístic valencià actual. Parreño ha publicat el resultat de tan difícil diàleg amb el títol *El camp periodístic valencià. L'estructura mediàtica i la pràctica dels periodistes* que impulsen les universitats de València, Jaume I, Autònoma de Barcelona i Pompeu Fabra.

El títol, primerament, requereix una explicació. El concepte «camp perio-

dístic», promogut pel sociòleg Pierre Bourdieu, intenta examinar com les estructures socials influeixen en la rutina dels periodistes d'un determinat lloc —en com trepitgen els carrers, per què aquells carrers i no uns altres, com són els carrers, i com són els despatxos, i per què aquests i no altres despatxos—, i, sobretot, com els periodistes han interioritzat totes les seues rutines, i teclegen uns determinats textos, i no uns altres, com si les coses foren tan naturals com el vent de Llevant.

Per tal d'aconseguir apropar-se al «camp periodístic» valencià, l'autora fa servir una excel·lent preparació teòrica i una bona anàlisi de l'estructura comunicativa indígena —el marc polític, legal, econòmic, cultural, la propietat dels mitjans, les audiències, etc. I amb tot, com no podia ser d'una altra manera, arriba a la conclusió que la valenciana és una societat provincial, i dependent, situada en la perifèria de la perifèria. En aquesta primera part, Mònica Parreño repassa aspectes com la política cultural i comunicativa dels darrers anys, el mercat publicitari en crisi o el sempitern conflicte lingüístic valencià. També dedica pàgines a la trista història i tragicòmic final de la Ràdio Televisió Valenciana.

Totes aquestes dades calia contrastar-les a continuació amb l'opinió dels periodistes trepitjadors de carrers. I ací, com no podia ocórrer d'una altra forma, el contrast és notable. Mentre, al llarg de tota l'obra, l'autora escull amb intel·ligència les citacions d'autors de referència, i presenta gràfics i quadres ben pertinents, les intervencions dels periodistes locals, tan poc amants de la teoria, no passen d'una lletania de tòpics poc aprofitables en un assaig. O bé resulta que això també serveix per presentar com és, en realitat, el camp periodístic local.

Al remat, les conclusions del llibre no poden dibuixar un futur més negre de l'ecosistema local. Mitjans sense recursos, pèrdua de llocs de treball, precarietat laboral, manca de grups comunicatius autòctons, pèrdua de qualitat periodística en tots els suports, discriminació per a la llengua pròpia, esclat generacional... A la fi, *El camp periodístic valencià. L'estructura mediàtica i la pràctica dels periodistes* retrata la profunda crisi d'un sector, enmig de la no menys profunda crisi de tota una societat.

Francesc Bayarri

Pla en esborrany

Josep Pla

La vida lenta. Notes per a tres dietaris (1956, 1957 i 1964)
Edició i pròleg de Xavier Pla
Destino, Barcelona, 2014
416 pàgs.

Que Josep Pla i Casadevall (Palafrugell, 1897–Llofriu, 1981) és, possiblement, el millor escriptor de dietaris que ha donat la literatura catalana contemporània és una apreciació que gairebé ningú discutiria després d'haver llegit volums com ara *Madrid, 1921. Un dietari* (1929), *Cabotatge mediterrani* (1956) (1971), *Notes disperses* (1969), *Notes per a Sílvia* (1976) i, sobretot, eixa obra mestra de l'escriptura diarística que és *El quadern gris* (1966). Tanmateix, és més probable que no hi haja la mateixa unanimitat a l'hora de jutjar els textos inèdits que, sota el rètol de *La vida lenta. Notes per a tres dietaris (1956, 1957 i 1964)*, podem gaudir ara en una acurada edició a càrrec del professor de la Universitat de Girona i màxima autoritat planiana, Xavier Pla, responsable així mateix de l'extens i documentat pròleg que completa aquest volum, recentment publicat —tant en la seua llengua original com en una traducció al castellà.

Si sospite que la crítica i el públic no coincidiran en la seua valoració d'aquesta novetat és perquè intuïsc que algú es pot sentir decebut en comprovar que allò que ens han «venut» no és, exactament, el que tots hauríem volgut que fos. Faig aquesta precisió perquè, en realitat, el que acaba de publicar Destino no són uns dietaris en el sentit estricte del terme, sinó més aviat unes anotacions en brut que Pla va consignar en tres agendes corresponents als anys 1956, 1957 —dos mesos— i 1964. Notes disperses i aparentment intranscendents que, si bé podrien haver servit per a, una vegada reelaborades i ampliades, compondre un hipotètic llibre, mai no arribaren a